

FACKFÖRBUNDET ST

INOM UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEOMRÅDET

Förstärkning av STs Solidaritetsfond och säkerställa möjligheter för Fackförbundet ST att fortsätta bedriva internationellt fackligt utvecklingsarbete

Denna motion motiveras av den alltmer komplicerade och farliga situation fackliga organisationer verkar i över hela världen, samt den nya inriktningen av Sveriges biståndspolitik, som framgår av reformagendan för biståndet.

Svenska regeringens planerade höjning av egenfinansieringskraven för civilsamhällets biståndsaktörer hotar att begränsa vår förmåga att genom våra samarbetsprojekt stödja fackförbund som kämpar för demokrati och fackliga rättigheter globalt.

Fackförbundet ST har en fyra decennier lång tradition av organiserat internationellt engagemang, som startade med vår roll i grundandet av LO-TCO Biståndsnämnd, nu Union to Union. Vår internationella solidaritet sträcker sig ännu längre tillbaka i tiden.

Union to Union är svensk fackföreningsrörelsens koordineringsorganisation, och agerar i dag som en strategisk partner till Sida. Denna position är emellertid hotad då den nuvarande regeringen planerar att omvärdera partnerskapsmodellen till förmån ett "pluralistiskt civilsamhälle och framväxten av nya demokratiaktörer" och större inslag av en "marknadslogik" snarare än långsiktiga partnerskap som utgångspunkt i biståndet. Det är av yttersta vikt att vi agerar för att säkerställa en stabil finansiering för vårt internationella solidaritetsarbete.

STs nuvarande internationella Solidaritetsfond har ingen koppling till förbundets projektsamarbeten, som till största delen finansieras genom SIDA, samt en mindre egenavgift som finansieras av Fackförbundet ST. STs solidaritetsfond utbetalar oftast mindre engångssummor till stöd för fackliga organisationer och demokratiarbete, utifrån för fonden upprättade stadgar. Det har också genomförts tematiska insamlingar, till exempel Ukrainainsamlingen.

Den nuvarande internationella solidaritetsfonden fylls endast på sporadiskt i samband med riktade insamlingar och gåvor, därför är den inget alternativ till lösning när vi från nästa år kommer att ha ett ökat krav på egenfinansiering i vår projektverksamhet.

En hållbar lösning kan vara att utforska möjligheter för att etablera en mer stadig och långsiktig finansieringsmodell för Solidaritetsfonden och det internationella solidaritetsarbetet. Det finns exempel från andra svenska fackförbund som har lyckats skapa kontinuerliga insamlingsmetoder vilka ger en mer stabil grund för internationellt solidaritetsarbete, oberoende av den rådande biståndspolitik.

Vi vet att vi genom små medel i våra internationella samarbetsprojekt kan bidra till att göra verklig skillnad i kampen för demokrati, jämställdhet och en mer rättvis och hållbar värld för alla människor.

Fackförbundet ST inom universitets- och högskoleområdet yrkar därför:

FACKFÖRBUNDET ST

INOM UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEOMRÅDET

Att Fackförbundet ST redan nu startar arbetet för att säkerställa att våra internationella samarbetsprojekt kan fortsätta även efter att kraven om ökad egenfinansiering får genomslag.

Att Fackförbundet ST utvecklar formen Solidaritetsfonden och hur den finansieras, i syfte att skapa en långsiktigt stabil och robust fond som möter framtida behov, och tydligt reflekterar ST-medlemmarnas identitet och solidaritet.

FACKFÖRBUNDET ST

INOM UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEOMRÅDET

Bakgrundskunskap om solidaritetsfonden

ST:s Solidaritetsfond inrättades 2009 efter beslut av förbundsstyrelsen. Det är också förbundsstyrelsen som beslutar om utbetalningar. Fonden skall stödja facklig uppbyggnad och organisering, mänskliga rättigheter, stärkande av värdegrund inom det statliga området som bygger på demokrati, rättssäkerhet och effektivitet, men utbetalningar skall också kunna ske till humanitärt biståndsarbete och professionell yrkesutveckling.

Fonden finansieras i huvudsak genom tematiska insamlingar och att avdelningar eller enskilda medlemmar skänker pengar. Nuvarande modell saknar en kontinuerlig påfyllnad av medel och är ofta Ad hoc styrd. Fonden har därför inte använts för aktiviteter i samarbetsprojekten.

För att skapa en robust fond som blir mer tydligt identitetsskapande hos STs medlemmar och på ett mer ändamålsenligt sätt kan möta framtida behov behöver insamlingsmodellen förändras.

Nedan följer en kort sammanställning av exempel hur några av våra svenska samarbetspartners i internationellt arbete löst frågan.

Vision har en internationell solidaritetsfond på liknade sätt som ST. Medlemmar, avdelningar och klubbar kan sätta in pengar. Skillnaden är att en del avdelningar gör regelbundna donationer. Det är också vanligt att klubbar och avdelningar gör större insättningar i samband med sina årsmöten på hösten. Vision gör tematiska insamlingar.

Kommunals medlemmar har genom ett samarbete med LO möjlighet att ansöka om Kommunalkortet Mastercard, som är ett betal- och kreditkort utan årsavgift, speciellt framtaget för förbundets medlemmar. Kortet har förutom rabatter en mekanism som gör att den avgift som banken normalt sett tar ut i stället går till Kommunal för att användas till internationella solidaritetsarbete. Det ger möjligheter för Kommunal att bidra till insamlingar för humanitärt stöd, demokratistöd eller till att finansiera internationella utvecklingsprojekt.

Kommunalkortet Mastercard genererar flera miljoner kronor per år. Pengarna har använt för bland annat internationella utvecklingsprojekt, både som egeninsats till Union to Union och Palmecenterprojekt och har möjliggjort för förbundet att med egna medel finansiera tematiska utvecklings- eller informationsprojekt.

Akademikerförbundet SSR har en internationell solidaritetsfond vars finansiering sker genom tre olika insamlingsvägar. Genom ett kongressbeslut om att en krona i månaden per medlem avsätts till solidaritetsfonden, skapas en kontinuitet i fonden. När beslutet togs, bestämde man att höja månadsavgiften med en krona som går direkt till solidaritetsfonden. Skadeståndsbelopp förbundet får i samband med arbetsrättsliga tvister kan avsättas till solidaritetsfonden. Medlemmar och lokalföreningar kan göra donationer och insamlingar.

Förändringar av det svenska biståndet vi kan utläsa av reformagendan.

En av flera stora förändringar som annonseras är hur Sida utser vidareförmedlingsorganisationer. Idag sker det genom att organisationen skall ha byggt upp

FACKFÖRBUNDET ST

INOM UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEOMRÅDET

en kapacitet för att svara upp mot myndigheten SIDA:s krav på transparens och redovisning av hur medel använts och vilka resultat man nått.

Kraven är höga därför är Union to Union den administrativa samordningsorganisation som säkerställer att fackligt bistånd används på rätt sätt. Enligt den nya strategin ska myndigheten SIDA regelbundet se över sitt val av organisationer som får stöd i syfte att bidra till ett pluralistiskt civilsamhälle och framväxten av nya demokratiaktörer. **Översynen ska ske utifrån ett föränderligt omvärldsläge och med beaktande av regeringens biståndspolitiska prioriteringar och i dialog med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).** I de biståndspolitiska prioriteringarna kan man bla läsa:

- Biståndsverksamheten ska i större utsträckning fungera som hävstång för att öka den inhemska resursmobiliseringen i samarbetsländer och **för att mobilisera privata kapitalflöden** för hållbar utveckling.
- Fokus på migration inom utvecklingsarbetet ska öka för att värna **det svenska intresset** i att motverka irreguljär migration och dess risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering samt att minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning.
- Sida ska i komplexa och snabbt föränderliga miljöer i **ökad utsträckning ingå avtal med kort löptid och med låga belopp.** (oklart med vem och hur detta skall kunna redovisas)

Man förbereder för ett ökat egenfinansieringskrav, som Johan Forssell, Sveriges bistånds- och utrikeshandelsminister motiverar -Det är vår övertygelse att aktörers oberoende av staten är grundläggande för ett fritt, livskraftigt och pluralistiskt civilsamhälle.

(uppenbarligen gäller inte samma sak för näringslivet)

Det som inte nämns är att facket är världens största sociala rörelse, att världsfacket- ITUC representerar över 200 miljoner medlemmar i 163 länder och territorier världen över. Det ger oss som fackförbund ett oöverträffligt nätverk för att skapa effektiva samarbeten.

Egeninsatserna ökar nästa år från en nivå som idag är 5% i vårt utvecklingsprojekt med fackförbund i Ukraina och Turkiet (dvs projekt som är direkt partnerskap mellan ST och nationella förbund). I våra 3 nuvarande projekt där vi samarbetar med PSI samt lokala förbund t.ex. 1) projekt för Kvinnors rättigheter i MENA-regionen, 2) ett projekt om flyktingars rättigheter i MENA-regionen och 3) ett projekt om rättvis klimatomställning så ökar egeninsatsen från 10% till 15%. Vi vet inte om nivån ökar ännu mer från 2026 eller senare men **det kan dessutom inte helt uteslutas att Union to Union tappar avtalet med Sida helt och hållet och i så fall krävs helt andra resurser för att fortsätta internationella solidaritetsarbetet, något vi kan förbereda oss inför redan nu.**

Risker vi kan utläsa av den nya Reformagendan för biståndet.

Vi kan utläsa tydliga spår av Sverigedemokraternas politik och syn på bistånd i Tidö-partiernas arbete med reformagenda. SD har historiskt sett förespråkade en mer restriktiv biståndspolitik och lagt större vikt vid nationella intressen. Nedan listas några potentiella risker som kan uppstå om deras politik skulle få större inflytande över det svenska biståndet:

FACKFÖRBUNDET ST

INOM UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEOMRÅDET

Minskade biståndsvolymer/ ändrad inriktning: Om Sverigedemokraterna skulle prioritera en minskning av biståndsbudgeten, kan detta leda till att färre resurser blir tillgängliga för demokratiarbete, mänskliga rättigheter, fackliga rättigheter och global utveckling. När biståndet styrs om för att i första hand värna det "svenska intresset" kan stora delar användas för att hindra/minska migration samtidigt som man behåller en nivå nära 1% av BNI.

Fokus på egenintresse: En politik som betonar svenska intressen kan innebära att biståndet i högre grad används för att stärka Sveriges egna ekonomiska och politiska relationer snarare än att främja demokratiutveckling och fattigdomsbekämpning i mottagarländerna.

Migration och asylpolitik: Sverigedemokraterna har förespråkat att bistånd ska användas som ett verktyg för att minska migration till Sverige, vilket kan innebära att biståndsmedel riktas mot projekt som inte nödvändigtvis leder till långsiktig utveckling eller fattigdomsreducering.

Multilaterala insatser: Om partiet väljer att flytta fokus från multilaterala samarbeten och organisationer mot bilaterala avtal, kan det påverka Sveriges förmåga att bidra till globala utvecklingsmål och att samarbeta kring gränsöverskridande utmaningar.

Förändrad prioritering av mottagarländer: Biståndets geografiska inriktning kan komma att ändras, vilket kan leda till att vissa regioner och länder stängs ute från stöd, vilket kan förändra dynamiken i regional utveckling minska möjligheter att öka stabilitet och samförstånd.

Minskat stöd till rättighetsbaserade insatser: Bistånd som syftar till att främja mänskliga rättigheter, demokratiutveckling och jämställdhet kan få minskat stöd om dessa områden inte ses som prioriterade.

Förändringar i miljö- och klimatbistånd: Beroende på regeringens fortsatta politik kan det ske en omfördelning av resurserna från miljö- och klimatbistånd, vilket i slut ändan kan påverka internationella ansträngningar för att hantera klimatförändringarna.

Hur man utser samarbetspartners: Att SIDA som myndighet skall samråda med Regeringskansliet i valet av samarbetspartners gör att det finns en risk för ministerstyre. Vi riskerar en hög grad av subjektivitet om inte Sverige som andra biståndsgivare följer noggranna utvärderingsprocesser, använder evidensbaserade metoder för att fatta beslut om biståndprojekt. Det har visat sig viktigt att arbeta nära tillsammans med mottagarländerna för att säkerställa att biståndet är anpassat efter deras specifika behov och förhållanden. Samarbetet med lokala aktörer och civilsamhället har också visat sig avgörande för att uppnå de bästa resultaten.

ref

Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt - Regeringen.se

FACKFÖRBUNDET ST

INOM UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEOMRÅDET

Regeringsbrevet till SIDA Regleringsbrev 2024 Myndighet Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (esv.se)
för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024 - Regeringen.se